

Gemeente,

De coronacrisis heeft veel losgemaakt in de samenleving.

In de beginperiode lag alle nadruk op beteugeling van de uitbraak en daarmee vooral op het inperken van het gevaar voor ieders gezondheid dat dit virus met zich meebrengt.

Het algehele bezoekverbod in de verzorgings- en verpleeghuizen was daarbij waarschijnlijk wel de meest rigide maatregel.

Nu de rust wat is weergekeerd, is er gelukkig ook verruiming ontstaan in de maatregelen. Terugkijkend, is er in elk geval één ding heel duidelijk geworden, namelijk dat lichamelijke gezondheid meer inhoudt dan zorg voor het lichaam. Nabijheid van dierbaren, geestelijke zorg, en aandacht voor de ziel zijn ook allemaal van belang voor de lichamelijke gezondheid.

De onderliggende vraag is: hebben we in onze samenleving niet een te beperkte opvatting van wat gezondheid is?

Heelheid en heil raken lichaam, ziel en geest.

Als Jezus mensen geneest en opricht, laat hij het daar niet bij.

Hij brengt ze ook terug in de gemeenschap, zorgt voor een herstel van relaties.

De melaatsen zijn niet langer buitengesloten.

Hij maakt duidelijk: naast zorg voor lichaam, ziel en geest is het wezenlijk voor ieders gezondheid om in contact te staan met anderen.

Om te ervaren dat er mensen zijn die om je geven, aan je denken, mensen op wie je terug kunt vallen of bij wie je je verhaal kunt doen.

De Wereldgezondheids-organisatie definieert gezondheid als volgt: "Gezondheid is een toestand van volledig **lichamelijk, geestelijk, sociaal en maatschappelijk** welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken".

In de parabel die we net hoorden, wordt gesproken van paard en ruiter als beeld voor lichaam en ziel.

Een metafoor die al door Plato is bedacht en die mooi uitdrukt hoezeer lichaam en ziel met elkaar samenhangen.

Zoals gebleken is in de coronaperiode, wordt in de maatschappij veel aandacht gegeven aan het lichaam, in deze beeldspraak het paard.

Maar het is nog maar de vraag in hoeverre het lichaam ook echt behandeld wordt als een edel dier, levendig en gevoelig.

Een rooms katholiek geestelijke vertelt in een boek: "Ik kom uit een arm, blank gezin (VS) waar werd gedronken en het leven zwaar was, waar de mannen hun

lichaam behandelden als een vrachtwagen die je gebruikte en verder negeerde...”.

Hij wordt er zich van bewust hoeveel geweld mensen in zo'n cultuur zichzelf en hun lichaam aandoen.

Hij zegt tenslotte: “Ik zwoer gewelddadigheid af en sloot mijn lichaam daarbij in.”

Onze cultuur heeft ook wel iets van dat rigide omgaan met het lichaam.

Misschien beschouwen we ons lichaam dan niet als een vrachtwagen maar dan toch wel als een autootje dat het gewoon moet doen.

En als er iets hapert ga je naar de garage, naar de dokter die je lichaam weer oplapt.

Wat we in de maatschappij ook terugzien is dat het lichaam niet louter als een vervoermiddel voor de geest wordt gezien, maar meer dat alle accent op de geest of op de ziel komt te liggen.

In de kerk bijv. zoeken we naar geestelijke voeding, manna uit de hemel, brood voor de ziel. We willen geïnspireerd worden, geestelijk aangeraakt, iets ontvangen om over na te kunnen denken of om wijzer van te worden.

De ruiter wil gevoed worden.

In de kerk bijv. is weinig aandacht voor het lichaam.

We zagen net dat de coronaperiode liet zien dat het paard niet goed zonder ruiter kan, dat puur lichamelijke verzorging niet voldoende is voor het menselijk welbevinden.

Hier zien we dat het omgekeerde ook waar is: de ruiter kan ook moeilijk zonder het paard.

Wanneer de focus ligt op de geest, op onze ziel raakt aandacht voor het lichamelijke al snel ondergesneeuwd.

Maar we ervaren nu hoe belangrijk is het dat we elkaar lijfelijk treffen, samenkomen in hetzelfde gebouw in plaats van dat we elkaar alleen horen via de telefoon of de mail.

Een collega die ik afgelopen week sprak, vroeg zich af: hoe kan het toch dat ik na een vergadering met collega's via beeldbellen moe ben, en na een lijfelijke ontmoeting met diezelfde collega's weer energie krijg en blij wordt?

Blijkbaar maakt het veel verschil of je elkaar ontmoet via een beeldscherm of werkelijk met elkaar in één ruimte bent.

In de joodse traditie, zeker in de Chassidische is er een besef van heiligheid van ons lichaam. En in de christelijke traditie treffen we de bijzondere uitspraak aan dat ons lichaam 'een tempel van de Heilige Geest' is (1 Korintiërs 6:19).

Het beeld van paard en ruiter zou al een ongelijkwaardigheid kunnen suggereren tussen ruiter en paard.

In de parabel is het daarom wel interessant dat er nog een andere beeldspraak wordt genoemd, namelijk die van de lamme en de blinde.

Alleen als zij samenwerken en gebruik maken van elkaars kwaliteiten, komen ze ergens.

Als de lamme op de rug van de blinde gaat zitten, kan de lamme vertellen waar de vruchten zijn en kan de blinde erheen lopen.

In hun eentje was het maar de vraag hoever ze zouden zijn gekomen.

De één is niet belangrijker dan de ander, ze hebben beide hun eigen kwaliteiten die aanvullend zijn.

Ook komt in de parabel steeds terug dat paard en ruiter, blinde en lamme, lichaam en ziel als eenheid verantwoordelijk zijn voor hun daden.

De midrasj wil die eenheid duidelijk maken door steeds het beeld te gebruiken van God die ze als eenheid beoordeelt op hun daden.

Lichaam en ziel zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, beide even waardevol naar hun eigen kwaliteiten.

In Paulus' eerste brief aan de Korinthiërs beschrijft hij het beeld van de gemeente als een lichaam.

Het oog kan niet zonder de voet en de hand niet zonder het oor.

Geestelijke kwaliteiten van mensen worden vertaald naar fysieke eigenschappen. Daarbij gaat het niet om zomaar een lichaam, maar om het lichaam van Christus. Een lichaam waarin God mens geworden is dus.

Waarin lichaam en ziel nauw met elkaar verbonden zijn en in nauwe eenheid met elkaar samenwerken, geïnspireerd en gevoed door de kracht van de liefde, levend in een geest van vrijheid en verdraagzaamheid.

Ieder lid van het lichaam heeft een eigen plaats in het geheel. Ieder lid is vooral van belang op die specifieke plaats omdat het juist daar tot zijn recht komt.

Ieder lid van het lichaam draagt verantwoordelijkheid voor de eigen rol en tegelijk voor een constructieve bijdrage aan het geheel.

Dat lukt alleen op een vloeiende manier wanneer er bepaalde waarden zijn die richtinggevend zijn en het onderlinge gesprek open blijft.

Het oog moet zich kunnen voorstellen hoe het voor de voet is, en het oor moet zich een beeld kunnen vormen van hoe de hand een plaats heeft in het geheel. Zo ontstaat één groot lichaam, bezielde door een geest van verbondenheid die alle diverse onderdelen met elkaar verbindt en daarmee het geheel overstijgt. Een gemeente die zichzelf overstijgt en zo van betekenis is voor de wereld om haar heen is waarlijk een lichaam van Christus.

Amen.